І чужому научайтесь
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J. 07303
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXI. Ч. 55. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 21-го БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1964 No. 55. VOL. LXXI.

ПРЕЗИДЕНТ ПРОПОНУЄ $3.4 БІЛЬЙОНА НА ДОПОМОГУ ЗАКОРДОНОВІ

Вашингтон. — Президент Джансон 19-го березня ц. р. вислав до Конґресу окреме звернення, в якому просить призначити на допомогу закордонним державам суму — $3 400 000 000, на $1 500 000 000 менше, як просив Кеннеді на цей 1964-ий рік. Заплянована Президентом сума на фінансовий рік, що почнеться 1-го липня цього року, є найменшою впродовж 16-ох років, коли то почав існувати так званий Плян Маршалла в 1948-му році. Та президент Джансон знає добре, які великі труднощі були при ухвалюванні фондів на допомогу закордонові в минулому році і в своєму зверненні пише про те, що він бажає „поважної суми грошей". Президент підкреслив те, що він значно зменшив адміністраційні кошти допомоги закордонові, зменшуючи число урядовців в цій ділянці, та що він обмежив або виключив економічну допомогу тим державам, які вже можуть самі собі допомати. Президент послуговується такою тактикою, що підкреслює реалістичність своєї програми, коли просить Конґрес, щоб її схвалив. Але в конґресових колах панує переконання, що Конґрес не схвалить тієї суми $3.4 більйона, що її запропонував Президент. Минулого року Кеннеді пропонував допомогу закордонові у висоті $4,900,000,000, пізніше зменшив її, а Конґрес признав йому тільки $3 400 000 000. Президент Джансон вже конферував із членами Сенату і Палати Репрезентантів і ствердив, що немає ентузіязму до того, щоб видавати гроші на допомогу чужим державам. Але Президент пише в своєму зверненні, що ЗДА можуть видати 3 або 4 центи з кожного доляра в бюджеті на те, щоб охороняти мільйон американських вояків, розкинених по цілому світі, та щоб не допустити до того, щоб ті вояки мусіли йти до бою та наражати своє життя. Допомога закордонові — це найкращий засіб до того, щоб втримати мир у світі. Але Конґрес неприхильно поставився до Президентового звернення. Тільки частина демократів прихильно поставилася до пропозиції призначити на допомогу закордонові суму $3..4 більйона. Сенатор Гюберт Гомфрі, демократичний віп, і провідник демократичної більшости в Палаті Репрезентантів — конгресмен Карл Алберт з Оклагоми — заявили, що запропонована Президентом сума є реалістична, і Конґрес її підтримає. Спікер Палати Джан Мек-Кормек сказав, що Президент до мінімума зменшив видатки на цю ціль. Але демократичний сенатор з Ореґону Вейн Морс сказав, що Сенат зможе ухвалити найбільше суму $2 500 000 000. Сенатор республіканець Биркі Гікенлупер гадає, со напевно запропонована урядом сума буде зменшена. Голова Сенатської Комісії Закордонних Справ сенатор - демократ В. Дж. Фулбрайт сказав, що справа допомоги закордонові є „контроверсійна". Голова Сенатської Комісії Збройних Сил сенатор Ричард Б. Рассел хвалив президента Джансона за те, що сам зменшив допомогу закордонові, але додав, що „можна буде втяти дещо із запропонованої суми без школи для безпеки ЗДА".

ОРГАНІЗАЦІЯ, ФІНАНСИ І ВИДАВНИЦТВО УНС БУЛИ ПРЕДМЕТОМ ЧЕРГОВИХ НАРАД ЙОГО ЕКЗЕКУТИВНОГО КОМІТЕТУ

ОКРЕМУ УВАГУ ВІДДАНО СПРАВІ УЧАСТИ ГОЛОВНОГО УРЯДУ ТА ЧЛЕНІВ УНС В УРОЧИСТОСТЯХ ВІДКРИТТЯ ПАМ'ЯТНИКА Т. ШЕВЧЕНКА У ВАШИНГТОНІ 27-ГО ЧЕРВНЯ Ц. Р.

Джерзі сіті. — В четвер, 19-го березня, тут у приміщеннях Головної Канцелярії Українського Народного Союзу відбулися чергові квартальні наради його Головного Екзекутивного Комітету. Під час нарад вислухано звідомлень та обміркувано розвиток і результати інвестиційно - фінансової, організаційної та культурно - видавничої активности УНСоюзу в першому, не закінченому ще кварталі цього року, що є для УНСоюзу ювілейним роком з уваги на його 70-річчя. Наради відкрив і ними проводив головний предсідник Йосип Лисоґір і в цих нарадах, крім нього, взяли участь також усі інші члени Головного Екзекутивного Комітету: заступники головного предсідника інж. Степан Куропась і пані Анна Герман, головний секретар д-р Ярослав Падох і головний касир Роман Слободян, як також члени Культурної Комісії УНС д-р Володимир Галан і ред. А. Драган. На початку нарад, п. Йосип Лисоґір ствердив, що це перші наради Екзекутивного Комітету після славного ювілею 70-ліття УНСоюзу 22-го лютого, який з великими врочистостями вже відзначили такі наші громади, як Ню Йорк, Питтсбурґ, Клівленд, Шікаґо, Дітройт, Рочестер, Сиракюзи, Дербі, Честер та інші, а ще інші приготовляють подібні врочистості. Головний предсідник зокрема зупинився на врочистості 70-ліття УНСоюзу в Ню Йорку 22-го лютого цього року, яка відбулася в заповненій до останнього місця репрезентативній залі Карнеґі Гол та в якій взяв участь член Уряду ЗДА і особистий репрезентант президента Джансона, генеральний поштмайстер Джан А. Ґроновскі. Також у мистецькому відношенні ювілей УНСоюзу був великим культурним досягненням, бо в його програмі вперше виконано оригінальну оперу американсько - українського композитора Павла Печеніги-Углицького „Відьма". Відгомін цих святкувань 70-літнього ювілею УНСоюзу серед нашої, як і американської суспільности був якнайкращий.

В 1963 році УНС мав понад *шість мільйонів доларів* прибутків, майно збільшилося на понад півтора мільйона.

Роман Слободян, головний касир УНС, звітуючи за очолювану ним фінансову ділянку праці УНС, у першу чергу ствердив, що в минулому, 1963-му році, УНСоюз мав $6,044,445.62 прибутків з членських вкладок, відсотків від інвестицій фондів і т. п.), а чистий зріст майна УНСоюзу в тому році виносив $1,502,656.82. — Прибутки із членських вкладок виносили $2,407,529.22, а з відсотків від інвестицій $1,096,119.56. Між видатками найбільшу рубрику становили ($1,473,933.77) виплати посмертних запомог спадкоємцям членів. У першому кварталі цього року інвестовано вже понад один мільйон долярів нових прибутків, з чого $375,158.42 інвестовано у вартісних паперах, а $724.200.00 в гіпотечних позичках членам та, переважно, церквам, школам, народним домам і подібним українським установам. До речі, з кінцем січня ц. р. уже $1,624,542.98 було інвестовано саме в таких гіпотечних позиках (морґеджах) в українські церкви, школи й народні доми в ЗДА і Канаді. Головний Предсідник в кінцевих заввагах до фінансового стану й господарки ствердив її дуже задовільний розвиток, бо крім загального приросту майна та дальшого закріплення інвестицій, поважно збільшено й висоту відсотків від цих інвестицій.

Організаційний ріст дотримує кроку фінансовому

За організаційну ділянку звітував головний секретар д-р Ярослав Падох. Теж і в цій важливій ділянці УНСоюз виявляє розвиток і ріст, як зважити, що в минулому 1963-му році зорганізовано до УНСоюзу усіх 4,446 нових членів. Покривши віднесені в тому часі втрати в членах внаслідок смертности, дозрінння грамот, згрошевлення забезпечення та суспенд, чистий прибуток членів в тому році виносив 1,069 осіб. Звітодавець звернув окрему увагу на ці зайві втрати, що ними є згрошевлення грамот та суспензи за занедбання в платності вкладок. Організаційний розвиток і ріст можна б поважно приспішити, якщоб секретарі Відділів та союзові діячі на місцях припильнували, щоб не було цих зайвих втрат, однаково шкідливих для УНСоюзу, як і для нашої громади, так і для самих цих осіб та їх родин. У перших двох місяцях цього року УНСоюз також виявляє в організаційному відношенні кращий розвиток, як це було в минулому році. В січні ц. р. здобуто 317 нових членів, а в лютому 339, що разом становить 656 нових членів УНС вже в двох перших місяцях цього ювілейного року. Для характеристики організаційної праці і досягнень УНСоюзу в минулому році, звітодавець згадав, що за успіхи у цій праці відзначено 14 діячів золотими медалями — вони зорганізували разом 1.172 нових членів; 28 осіб, які разом зорганізували 1,077 членів відзначено трібними медалями, а 94 організатори, які разом здобули також 1.172 нових членів, відзначені бронзовими медалями. Активну участь в організаційній розбудові УНСоюзу взяли й члени його Головного Уряду, зорганізувавши в минулому році 606 нових членів, а в перших двох місяцях цього ювілейного року вже 104 нових членів.

Культурно - видавничі досягнення

Звітуючи за видавничий відділ і Культурну Комісію, ред. А. Драган дав короткий огляд з діяльности та успіхів цієї ділянки праці УНС, стверджуючи, що й вона не відставала від загального розвитку. Минулого року остаточно, після довгих років наполегливої підготови, появився в видавництві університету в Торонті перший том Англомовної Енциклопедії Українознавства, що — як досі — має найкращий, щоб не сказати суперлятивний відгомін в американській і канадійській критиці. Виконато також усі інші рішення й постанови Головного Уряду та Екзекутивного Комітету. З кінцем року появився друком та був розісланий всім читачам

(Закінчення на стор. 3-ій)

ПЕРШИЙ ТУНЕЛЬ ДЛЯ ПРОЇЗДУ АВТАМИ ЧЕРЕЗ АЛЬПИ

В четвер 19 березня ц. р. відбулося урочисте відкриття першого автострадного тунелю через Альпи попід гору Св. Бернарда з Аости в Італії до Швайцарії. Будова цього Великого Тунелю Св. Бернарда тривала цілих п'ять років і коштувала понад 35 мільйонів долярів. Під час будівельних праць згинуло 17 осіб. Тунель високий на 14 стіп і 9 цалів і широкий 24 і пів стопи. Довгий на 3,6 милі і переїзд ним триває десять хвилин. В 1965 році буде закінчений другий альпійський тунель попід гору Мон-блян між Францією й Італією.

СОВЄТИ ВІДКИДАЮТЬ ПРОПОЗИЦІЮ ЗДА, ЩОБ ЗНИЩИТИ ПО 480 БОМБАРДУВАЛЬНИКІВ

Женева. — Голова совєтської делеґації Семйон Царапкін відкинув катеґорично оферту З'єднаних Держав Америки, що вони готові знищити 480 своїх турбомоторових бомбардувальників типу В-47, якщо Совєти знищать таку ж саму кількість совєтських бомбардувальників типу ТЮ-16. Відкидаючи американську оферту, голова совєтської делеґації на женевську конференцію в справах роззброєння поновив висловлену вже давніше Совєтами пропозицію, щоб знищити всі бомбардувальники у всіх країнах світу. Водночас із цим Царапкін намагався злегковажити американську оферту про знищення 480 бомбардувальників, як плян Пентаґону замінити перестарілі, мовляв, типи бомбардувальників новими — такими, як сконструйований востаннє у ЗДА бомбардувальник А-11 із скорістю 2,000 миль на годину. З пропозицією, щоб ЗДА й СССР знищили по 480 своїх бомбардувальників типу В-47, згл. типу ТЮ-16, виступив на засіданні женевської конференції для справ роззброєння голова американської делеґації на цю конференцію Адріян С. Фішер, заявляючи, що цей роззброєневий захід можна перевести, знищуючи по 20 літаків кожного місяця протягом двох років. Американські бомбардувальники типу В-47, як і совєтські типу ТЮ-16 можуть перевозити нуклеарну зброю на далекі відстані. Бомбардувальники обох типів мають скорість в середньому по 600 миль на годину. Спеціяльно збудовані бомбардувальники типу В-47, зокрема шістьмоторові, мають засяг 4,000 миль, а совєтські двомоторові ТЮ-16 — 3,500 миль. Збудування й виряджения одного американського бомбардувальника типу В-47 коштувало два мільйони долярів. Совєтську пропозицію, щоб знищити зразу всі бомбардувальники й у всіх країнах світу, не тільки в ЗДА і в СССР, Фішер назвав нереальною, бо це позбавило б слабші держави світу, які не мають атомової зброї, усіх засобів оборони. Найважливішим і цілком реальним кроком в напрямку до здійснення роззброєння було б поступове знищення бомбардувальників, що ними диспонують ЗДА й Совєтський Союз, дві наймогутніші з цього погляду держави. Перевірка знищення кожночасної кількости бомбардувальників була б не дуже скомплікованою, бо це можна б було робити при відповідній інспекції в призначених для цього базах.

Боротьба з комуністичним імперіялізмом проходить успішно — стверджує Раск

Солт Лейк Ситі. — Виступаючи тут на об'єднаному зібранні Асоціяцій політичних і міжнародних студій, державний секретар Раск з'ясував у своїй промові цілі й завдання боротьби з комуністичним імперіялізмом, насвітлюючи водночас актуальну політичну ситуацію. Світова боротьба з комуністичною аґресією проходить з американського погляду — цілком успішно. Західня Европа, Західній Берлін і Японія залишилися свобідними і живуть в достатку й добробуті. Господарський розвиток в багатьох досі відсталих країнах йде до кращого. Усі і старі і нові держави боронять мужньо своєї незалежности. В той час комуністичний світ поділений внутрішніми конфліктами і більшість комуністичних держав стоїть в обличчі важких господарських криз. В дальшому Раск з'ясував напрямні американської політики: боротьба з аґресією усіма засобами, підтримування незалежних держав з вибраними в них згідно з волею народу урядами, сприяння економічному і суспільному поступові всіх народів, мирне полагоджування конфліктів, підтримування особистої свободи, боротьба з національною, расовою і релігійною дискримінацією і вкінці оборона рівних прав і можливостей для всіх людей в усьому світі.

Салінґер залишає Білий Дім, його становисько займає Джордж Ріді

Вашингтон. — П'єр Салінґер повідомив 19-го березня, що він резиґнує із свого становища пресового секретаря Білого Дому. Резиґнація важна негайно, 20-го березня Салінґер вже мав бути в Каліфорнії, де мав зголоситися на кандидата на сенатора ЗДА. Термін зголошення кінчається 20-го березня о год. 5-ій по полудні. Разом із Салінґером зрезиґнував і Андрю Т. Гетчер, заступник пресового секретаря Президента, який відїхав із Салінґером до Каліфорнії, щоб як негр помагати йому у виборчій кампанії. Президент Джансон із жалем прийняв резиґнацію свого пресового секретаря і наменував на його місце 46-річного кол. журналіста Джорджа Е. Ріді, який працює для Джансона від 1951-го року. Він покинув журналістичну працю в аґенції Юнайтед Прес 13 років тому, щоб працювати тоді з Джансоном, бо уважав, що „Джансон є великою людиною, яка одного дня стане президентом ЗДА. Я причіпаю свій віз до зорі" — казав 13 років тому Ріді. Салінґер хоче здобути сенаторське становище, яке тепер займає сенатор-демократ Клер Енґел, який перейшов операцію мозку, але хоче старатися про перевибір. Демократичний партійний провід дав вільну руку іншим кандидатам старатися про цей пост, і вже стейтовий контролер Ален Крестон дістав партійну апробату на цю кандидатуру, а тепер нагло зголосився на це становище ще й П'єр Салінґер, що є несподіванкою для каліфорнійських демократів.

Можливість страйку на залізницях ще не усунена

Вашингтон. — Недавно появилася була вістка про те, що може вибухнути страйк на всіх залізничних лініях цієї країни, але після того було повідомлення в цій справі, що страйк не почнеться, бо залізничні компанії мають в в переговорах із представниками робітничих спілок полагодити непорозуміння, яке від кількох років загрожує загальним страйком. В четвер 19-го березня знов появилася вістка, що справа не полагоджена, і що страйк може початися вже на днях. Власники залізничних ліній мають право згідно з рішенням Найвищого Суду ЗДА ввести новий реґулямін праці, який дозволяє звільнити з праці тих робітників, які не є потрібні при зелектрифікованих залізницях. Робітничі спілки загрожують негайним страйком на такий крок залізничних компаній. Загроза страйку висить так довго, як довго не є розв'язана ця проблема.

У Мюнхені опубліковано книжку І. Кошелівця про сучасну літературу в УССР

Мюнхен. — Видавництво „Пролог" опублікувало тут 378-сторінкову працю відомого українського еміґраційного літературознавця і головного редактора журналу „Сучасність" Івана Кошелівця п.н. „Сучасна література в УРСР". У своїй широкозадуманій праці, одинокій того роду в еміґраційній літературі, І. Кошелівець дає ретроспективний огляд розвитку української літератури за понад 45 років встановлювання совєтської влади, поділяючи сучасну українську літературу в УССР на чотири покоління, почавши від Тичини й Рильського і закінчивши на т. зв. шістдесятниках. Насвітлюючи літературний процес за ці десятиріччя, автор розкриває водночас важкі умови, в яких мусіли працювати українські мистці слова під комуністичним режимом, як також те знищення, що його зазнала українська література внаслідок режемного терору й репресій. У висновках своєї праці автор стверджує, що наявна за Сталіна ситуація в літературній ділянці не змінилася й сьогодні. „Ніщо не змінилося — пише він, — але „адепти великоруської великодержавности" значно змінили свої позиції. Сталін попрацював на них, щоб знищити українську людину відродження 1920-их років, якій питоменне було почуття національної суверенности . . . Сьогодні ті, що працюють над „злиттям націй", намагаються не допустити до того, щоб людина відродилася. Практикований у різних ділянках лібералізм останніх років, дозвіл критикувати Сталіна за концтабори, надуживання під час колективізації тощо, ніяк не поширюється на ділянку національну, щоб створити бодай такі-сякі можливості розвивати українську культуру в таких формах, в яких вона виглядала б справді національно повноцінною. Усякі спроби в цьому напрямі були б затавровані, як вияви „буржуазного націоналізму", проти якого ведеться та сама непримиренна боротьба, як за Сталіна".

В Естонській ССР уведено систему постійних заробітних платень для колгоспників

Москва. — Телеграфічна Аґенція Совєтського Союзу подала офіційно до відома, що в Естонській ССР встановлено ґарантовані постійні місячні платні в усіх колективних господарствах — колгоспах. Естонська ССР нараховує 560 колгоспів, в яких працює приблизно 100.000 селянських родин. З цього повідомлення виходило б, що Естонія є першою з усіх 15 совєтських республік, в якій уводиться нову систему оплачування праці колгоспників. В рамцях дотеперішньої системи колгоспники одержували свою частину із прибутків колгоспу після продажу державі зерна й інших сільсько - господарських продуктів наприкінці року. Деколи мусіли вони чекати на винагороду за свою працю багато місяців. В повідомленні ТАСС-у не сказано, чи ця реформа в оплачуванні праці колгоспників буде проведена також і в інших совєтських республіках. В господарських колах думають, що це — тільки експеримент.

В Мехіко шукають французького терориста, організатора атентату на де Ґоля

Мехіко Ситі. — Мехіканська поліція посилила була видатно охорону французького президента де Ґоля в останні дні його перебування в столиці Мехіко — після того, як одержано повідомлення, що на території Мехіко має находитися відомий французький терорист, 25-літній французький студент Люї Гонорат де Конде, співучасник безуспішного атентату на де Ґоля в дні 22 серпня 1962 року під Парижем. Є дані на те, що де Конде прибув до Мехіко з Бразилії, куди він утік із Франції. На думку представників французької поліції, атентат мав би бути виконаний з допомогою отруї, випорсненої із сочки фотографічного апарату. Мехіканські поліцисти й аґенти проводили за де Конде і його евентуальними спільниками широкі розшуки, але ж нікого їм не вдалося зловити. Охорону де Ґоля утруднювало у великій мірі ентузіястичне зустрічання французького президента мехіканськими масами, які дуже часто проривали поліційні і військові кордони, щоб тільки з ним привітатися чи хоч діткнутися його.

Республіканці приготовляються до перемоги у великих містах

Вашингтон. — Республіканська партія підготовляється до того, щоб в цьогорічних виборах здобути перемогу у великих містах цієї країни, головним чином у ключевих стейтах. В першу чергу вони стараються перетягнути на свій бік так звані національні меншини, які з традиції голосують на демократичних кандидатів. На виборчу кампанію призначають республіканські провідники аж $12,000,000. З тієї великої суми $9,500,000 має йти на виборчу кампанію для здобуття становища президента, $2,000,000 на допомогу республіканським кандидатам на становища конгресменів, і $500,000 для сенаторських кандидатів. Щоб зібрати і видати на виборчу кампанію $12 мільйонів — на це треба зорганізувати нові три або чотири Комітети, бо один виборчий комітет, згідно з теперішнім законом, не може видати більше як три мільйони долярів. Республіканці хочуть виграти вибори в таких великих містах: Ню Йорк, Нюарк, Балтімор, Філядельфія, Дітройт, Шикаго, Ст. Луїс, Мілвокі, Міннеаполіс, Ст. Пол і Лос Анжелес.

ЩЕ ПРИЙМАЄТЬСЯ ЗГОЛОШЕННЯ НА СТИПЕНДІЇ УНС

Стипендійна Комісія Українського Народного Союзу пригадує, що ще до кінця цього місяця заінтересовані студенти можуть вносити аплікації на одержання стипендій Українського Народного Союзу на покриття видатків або їх частини за студії в коледжах і університетах. Український Народний Союз має до розпорядження три стипендії в сумах $1,000, $600 і $400. Слов'янознавчі студії гратимуть відповідну ролю в призначуванні стипендій, як також і приналежність апліканта і його батьків до УНСоюзу та їх громадська активність і, очевидно, успіхи в науці студента. На одержання стипендії треба виповнити відповідну аплікацію, формуляр якої можна одержати в Головній Канцелярії УНСоюзу.

В АМЕРИЦІ

● **20 березня** о год 9:30 перед полуднем почалась на північній півкулі астрономічна весна, бо тоді Сонце перейшло понад рівником в напрямі на північ. Та зима не дуже то рахується з астрономією, і в четвер в Ню Йорку температура становила 24 ступні, а на п'ятницю передбачало бюро погоди сніг із дощем. Та про весну в Каліфорнії гарненько засвідчили ластівки, які до місії Капістрано прилітають, звичайно на св. Йосифа, 19 березня, а цього року вони поспішились на 24 години і прилетіли 18-го березня. Ця місія має 187 років. І щороку в тому самому часі прилітають туди ластівки.

● **Пані Линдон Б. Джансон** полетить у вівторок 24-го березня до Гантсвіллу, Алабама, щоб бути свідком проби з мотором до найсильнішої в світі ракети „Сатурн Ф-1". Там працюють 7.000 робітників, між якими 1.400 є жінок. Пані Джансон приймативуть часм на прийнятті, на якому будуть 300 визначних жінок Алабами.

У СВІТІ

● **Індійський прем'єр Неру** заявив в середу 18 березня в парляменті, що індійські війська увійдуть в контрольовані Пакістаном області поділеного Кашміру, якщо „це буде потрібне для оборони індійської території". Здійснення такої погрози було б порушенням умов перемир'я, встановлених у висліді інтервенції Об'єднаних Націй в індійсько-пакістанську війну 1947-48 рр.

● **У Франції** відбувся у середу цього тижня загальний 24-годинний страйк службовиків і робітників підприємств і установ громадського користування. Провідну ролю в страйку відіграла опанована комуністами Генеральна Робітнича Конфедерація, але приєдналися до страйку також католицькі і соціялістичні робітники.

● **Чехословацька поліція** ув'язнила в Братиславі трьох західних туристів, одного шотляндця, одного австралійця й одного австрійського журналіста нібито за спробу „пропшмуґльовання" якоїсь ближче невизначеної особи за кордон Чехо-Словаччини.

● **Індонезія погодилася** на пропозицію Філіппін, щоб започаткувати переговори з Малайзією в справі полагоди конфлікту між цими двома федераціями. Головною передумовою відбуття таких переговорів мало б бути виведення індонезійських повстанців з територій Малайзії.

● **Президент Югославії Тіто** не візьме участи в плянованому на кінець березня з'їзді провідників комуністичних партій, що має відбутися в Будапешті з участю Хрущова. Офіційна югославська пресова аґенція повідомила, що Тіто виїжджає на острів Бріоні для лікування і відпочинку.

● **Західньонімецький канцлер Людвіґ Ергард** плянує — в порозумінні із західними союзниками — відбути розмови з представниками совєтського уряду в справі майбутнього статусу Німеччини, як цілости. На думку західньонімецьких політиків, Москва погодилася б на об'єднання Німеччини, але тільки за ціну великих економічних і політичних концесій для СССР.

● **Колишнього канцлера Західньої Німеччини** 88-літнього Конрада Аденауера переобрано 452 голосами на усіх 478 голосів на голову Християнської Демократичної Партії.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Чеки і mone orders виставляти на: "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

Програма „Великих Рішень"

Від деякого часу Асоціяція Закордонної Політики, в тісній співпраці з Державним Департаментом, розгортає програму „Великих Рішень". Ця програма полягає в тому, що в поодиноких більших і менших місцевостях влаштовується з участю представників місцевих громадських, релігійних, культурних, молодечих та інших груп конференції, на яких репрезентанти Державного Департаменту з'ясовують поодинокі проблеми закордонної політики та вислухують завваги і побажання. Згідно з інформаціями, впродовж останніх тижнів відбулися такі конференції у кругло тисячі місцевостях із участю десятків тисяч осіб. Подекуди до участи в таких конференціях були запрошені й громадяни українського роду, як, — наприклад, представники УНСоюзу і „Свободи та „Провидіння" й „Америки" у Філядельфії, проф. Роман Смаль - Стоцький в Мілвокі та інші.

Вважаємо, що ці конференції мають величезне значення і з них повинні користати, беручи в них діяльну участь, всі наші громадяни, як мають на це нагоду. Хоч конференції влаштовує приватна асоціяція, але вона тісно співпрацює з Державним Департаментом, який, керуючи закордонною політикою, радо прислухається до „голосу народу", бо — як кажуть — ніхто всіх розумів не поїв і завжди можна чогось навчитися. У цьому випадку наука взаємна, бо представники найширших верств народу довідуються з першого джерела про напрямні американської закордонної політики, їх причини й цілі, а репрезентанти Державного Департаменту безпосередньо знайомляться з думками й побажаннями народу.

Програма „Великих Рішень" важлива, зокрема, в цьому році, коли відбудуться вибори Президента та багатьох законодавців.

Наша участь у цих конференціях може мати велике значення і принести значну користь. Велика бо частина наших громадян знає головного „партнера" Америки в закордонній політиці, Совєтський Союз, з власної практики, з досвіду наших рідних і з будь-що-будь кращої, хоч часто й суб'єктивної, поінформованости. Відповідно й дбайливо сформульовані запити й коментарі під час таких конференцій можуть причинитися до вияснення не одної проблеми і внести не одну свіжу думку в плянування американської закордонної політики. Це треба мати на увазі, коли в найближчому часі відбуватиметься ряд таких конференцій у справах закордонної політики в районі метрополітального Ню Йорку.

Зближається Великдень

У цьому році відносно великий відступ часу відділяє Великдень за новим і старим стилем: за новим стилем Великдень припадає вже на другу неділю, 29-го березня, а за старим стилем він буде щойно в неділю, 3-го травня. Досить велика частина, мабуть більша, наших католицьких парафій святкуватиме Великдень за новим календарем, а православні і друга частина католицьких парафій відзначатимуть це рокове свято щойно в травні. Але, не зважаючи на те, хто з нас коли святкуватиме Великдень, важливе, щоб ми його провели згідно з нашими церковними й національними традиціями, до яких — крім великодньої сповіді, участи в усіх Богослуженнях та церковних відправах, належать також наші незрівнянні українські писанки, які викликають подив серед наших американських співгромадян. Не менш важливе, щоб цього року, як і кожнього попереднього, приготовили ми щедру „писанку" у формі пожертв на наші харитативні та інші цілі.

Таємничі ревеляції

Два тижні тому нюйоркський щоденник „Джорнел Америкен" виступив з повідомленням про сенсаційні ревеляції нового комуністичного втікача, підполковника польської розвідки і водночас аґента совєтського Комітету Державної Безпеки, що, вибравши волю, перебуває тепер під прибраним прізвищем Міхала Ґоленєвського у ЗДА, разом із своєю жінкою. Ці ревеляції, передруковані деякими американськими газетами, не викликали ніякого заперечення чи потвердження збоку офіційних американських чинників, і по кількох днях справа затихла.

Все ж таки, якби газетні повідомлення про ревеляції псевдо - Ґоленєвського відповідали правді, то вони були б з американського погляду більш сенсаційними й скандальними, як була нею колись афера Алджера Гісса. Згідно бо з ревеляціями Ґоленєвського, совєтській шпигунській централі, що неї є московський Комітет Державної Безпеки, вдалося інфільтрувати не тільки деякі відділи Державного Департаменту ЗДА і деякі американські амбасади по різних країнах світу, але й навіть пропхати своїх людей в американську Центральну Розвідчу Аґенцію. Ґоленєвський ніби виявив керівникам американської розвідки прізвища не лише совєтських шпигунів, призначених для „роботи" у вільному світі, але також 19 американських громадян, заанґажованих до праці для КҐБ, в тому числі 12 осіб у Державному Департаменті, чотирьох — у Центральній Розвідчій Аґенції і трьох видатних науковців — в американських лябораторіях.

Сенсаційно виглядають ревеляції Ґоленєвського про інфільтрацію КҐБ в американську амбасаду у Варшаві. Згідно з його інформаціями довгі роки і „дуже успішно" співпрацював із КҐБ дипломат високої ранґи, колишній урядовець ряду американських амбасад у різних країнах світу, інформуючи совєтську розвідку про всі потрібні її справи, зокрема про хід і висліди американсько - комунокитайських переговорів, що відбуваються у Варшаві. Цього дипломата, дійсну ролю якого нібито розкрив Ґоленєвський (він називає його тільки літерами Е. С.), відкликали потім до Вашинґтону, але залишили на свободі, не віддаючи його федеральному судові, так, як це зроблено з його ж колеґою, Ірвіном Скарбеком, що його совєтська розвідка примусила шантажем виявляти службові таємниці.

Просто неймовірними здаються ревеляції Ґоленєвського про те, що з ульокованих у Відні фондів Центральної Розвідчої Аґенції, призначених на боротьбу з комуністичною диверсією, $1 200 000 попало в руки комуністичних аґентів, і вони розподілили її по рівній частині — для московського КҐБ, для італійської компартії і — третю частину — для комуністичної партії Америки на розкладову роботу на терені ЗДА. Однак, не повелося московському КҐБ провести своїх людей у Федеральне Бюро Інвестиґацій — Еф-Бі-Ай.

Ні державний Департамент, ні ЦРА не зареаґували ніякою заявою на ці ревеляції Ґоленєвського. Представники ЦРА заявили неофіційно, що Ґоленєвський несповна розуму, і його інформації не заслуговують на довір'я. Зацікавилися тими ревеляціями лише деякі конґресмени і сенатори, які виступили з вимогою покликати Ґоленєвського на переслухання Комісії в справах антиамериканських дій. Про реченець таких переслухань немає покищо ніяких відомостей, не зважаючи на те, що американська публічна опінія вважала б дуже корисним повне висвітлення всіх справ, зв'язаних з цими таємничими ревеляціями.

ТРЕТИНА НЕ ГОЛОСУЄ...

Один із найбільших привілеїв демократичного державного устрою — це вільні, таємні вибори, в яких громадяни вирішають найважливіші справи своєї країни. Вільні вибори можуть бути тільки в тих країнах, де громадяни дійсно можуть вибирати, а не потверджувати своїми голосами той виборчий список, який склали десь там угорі більші чи менші диктатори.

Але в справді демократичній державі громадяни мають право не тільки вибирати кандидатів на ті чи інші пости, але й рішати, чи йти їм взагалі до виборчої урни.

І ось в Америці політичні обсерватори спостерігають досить дивне явище: звичайно лише дві третини з усіх тих громадян, які мають право вирішувати своїм голосом важливі державні проблеми, користають з цього права, а одна третина не голосує.

Явище це тим дивніше, що в інших демократичних державах число активних виборців далеко більше. Вже північний сусід ЗДА — Канада може похвалитися тим, що деколи аж 80% її виборців голосують, а в Австрії й Італії цей відсоток навіть перевищує 90. Не згадуємо про СССР та інші комуністичні країни, де відсоток голосуючих доходить звичайно до — 99.9, бо там фактично немає виборів у демократичному значенні цього слова.

Директор Федерального Бюра Перепису Населення, Ричард М. Скемон, який одночасно очолює й Президентську Комісію в справах реєстрації й участи у виборах, старається знайти причини, чому в ЗДА у 1960-му році, в останніх президентських виборах, на 107 000 000 осіб у виборчому віці тільки 70 000 000 брали участь у виборах.

Ричард Скемон у своїй статті в „Ню Йорк Таймсі" виясняє, що якась частина з тих 107 мільйонів ще не мала американського громадянства. Незначне число з них не могли голосувати тому, що не заплатили „виборчого податку" в тих стейтах, де він ще зобов'язує. Якесь число з тих 107 мільйонів мали інші законні перешкоди, щоб виконати свій виборчий обов'язок. Але всі ці групи разом могли становити лише кілька мільйонів, а в 1960-му році не користали з виборчих прав аж 37 000 000 мешканців Америки. Чому такий великий відсоток громадян не голосує в цій країні?

Спеціяліст від виборчих справ, професор Гаролд Госнел, 40 років тому ствердив, що в Шикаґо три чверті незареєстрованих виборців становили жінки. Тепер жінки теж менше, як чоловіки, користають із своїх виборчих прав. Правда, в останніх президентських виборах зареєстровано було приблизно таке саме число жінок, як і чоловіків, алеж тепер число жінок у виборчому віці на кілька мільйонів більше, як чоловіків. Отже, жінки менше цікавляться політикою, беруть слабшу участь в політичному житті, і це явище можна спостерігати не тільки в ЗДА.

Друга група виборців, поважний відсоток яких не користають із своїх виборчих прав, це молодші річники, десь так аж до 30-го року життя. Закінчивши освіту, здобувши фахові становища, одружившись, вони беруть активнішу участь в громадському житті. Так триває до 65-го року життя, після якого відсоток виборців починає зменшуватися.

Третю групу осіб, які не цікавляться виборами, становлять громадяни з найменшими прибутками і з найнижчою освітою. Це люди, які найменше користають із загального добробуту в ЗДА.

На основі виборчої статистики можна зробити ще такі висновки про участь у виборах:

У північних стейтах менший відсоток громадян голосує в містах, а більший у підміських та сільських місцевостях. У південних стейтах спостерігається протилежну тенденцію. В президентських виборах 1960-го року найбільший відсоток виборців був у таких стейтах: Айдаго, Юта, Ню Гемпшир і обидві Дакоти. В усіх цих стейтах є тільки одне місто, Солт Лейк Сіті, що має понад 100 000 мешканців.

Коли дивитися на участь у виборах з точки зору географії, треба ствердити, що найбільший відсоток громадян не бере участи у виборах в південних стейтах. Це тому, що там негритянське населення має ще й досі деякі трудноці при реєстрації, і Конґрес, мабуть, ще цього року ухвалить новий закон, який остаточно зліквідує ці трудноці. В південних стейтах донедавна і біле населення брало меншу участь у виборах в порівнянні з населенням північних стейтів.

Дехто вважає, що відсоток голосуючих громадян обмежує вимога зареєструватися перед виборами. Цього немає в европейських країнах, але там є постійні виборчі списки, ведення яких в Америці неможливе з огляду на великий рух її населення. 20% американців упродовж року змінює місце свого замешкання, а щоб мати право брати участь у виборах, в деяких стейтах треба принайменше два роки прожити на одному місці.

Некорисний вплив на участь у виборах має й те, що вибори відбуваються не в неділю, а в робітні дні, і до того ж у деяких стейтах зарано замикають виборчі льокалі.

Немалою перешкодою є іспит грамотности, без якого не можна зареєструватися на вибори. В Ню Йорку порторіканці вимагають, щоб їх іспитували в еспанській, а не в англійській мові.

Ричард Скемон вважає, що треба негайно усунути всі ті перешкоди, які утруднюють або не дозволяють голосувати тим американським громадянам, що бажають виконати свій громадянський обов'язок, а тим громадянам, які не хочуть голосувати, залишити це їхнє право, і не ухвалювати закону про примусове голосування.

Коротко: треба забезпечити можливість голосувати всім тим, які бажають бути активними громадянами, і залишити в спокої тих, які байдуже дивляться на все, що коло них діється.

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їй кращу будучність, а нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!

Мих. Килимний

НАЙНЕБЕЗПЕЧНІША ДЛЯ МОСКВИ ЗБРОЯ

Куритиба. — Нею не є ні атомові, ні водневі бомби, ні далекосяглі ракети, ні всілякого зразка штучні сателіти.

Українська політична еміґрація твердила і твердить, що найбільш уразливим місцем для Москви були, є і будуть не-російські народи, примусово включені до комуно - московського державного творива. Допомога та сприяння визвольній боротьбі тих народів може перерішити долю не тільки червоної імперії, а й світового комунізму в цілому. На жаль, на Заході дуже поволі приходять до належного розуміння цього вийнятково важливого, сміливо можна сказати, вирішального питання для сучасного світу. Цим прикрим непорозумінням пояснюється, головно, всім добре відомий факт майже цілковитого неуспіху протикомуністичної боротьби вільних країн, хоч на неї і для неї витрачаються величезні гроші і приводяться в рух різні технічні засоби. Цим же, головно, пояснюється зростаючий наступ червоної Москви на вільні країни, її безперервне, наполегливе просякання в Азію, Африку, Латинську Америку. Бож ясна річ, коли Захід залишає майже без уваги найбільш болюче місце Москви, дає їй цілковиту змогу гамувати та знечулювати його, то тим самим кремлівські диктатори мають вільні руки для нових просувань і загарбань.

Ці давні й незмінні висновки та настанови української політичної еміґрації починають знаходити собі щораз нові підтвердження в розвиткові конфлікту Москва —Пейпінґ.

Загально належить признати, що коли спочатку червоні китайці найбільше (звичайно, формально) чіплялися до Москви за Сталіна та сталінізм, то тепер вони витягають назовні, в процесі боротьби із Кремлем, зовсім іншого характеру постуляти й справи. На нашу думку, пояснюється це двома причинами.

Поперше, дійсним ґрунтом, на якому виник і розвивається конфлікт Москва — Пейпінґ, не є Сталін із сталінізмом, а є змагання двох потуг за першість, за командне місце в комуністичному таборі. Подруге, червоні китайці побачили й переконалися, що витягнутого із смітника Сталіна здебільшого неґативно сприймають в усіх країнах, а вже із справжньою ненавистю згадують його народи СССР.

Саме тому Хрущову з його соратниками досі було легко пропаґандивно поборювати червоних китайців, наголошуючи на їх формальній прихильності до Сталіна та сталінізму.

Приблизно з листопада минулого року Пейпінґ заходився ґрунтовно змінювати свої позиції та свою тактику в „ідеологічному конфлікті" із Москвою. Цю справу досить вичерпно і переконливо з'ясував цими днями відомий бразилійський знавець комуністичного табору Пор Роґер Рамчев у своїй статті під промовистим наголовком: „Китай у боротьбі проти Совєтів висуває націоналізм народів СССР".

Для своєї статті Пор Роґер Рамчев використав численні матеріяли совєтських і китайських радіопересилань, а також провідних комуністичних журналів — „Коммунист", „Вопросы Философии", „Проблемы мира и социализма", „Дружба Народов". Вважаємо за доцільне ознайомити українського читача з цією цікавою статтею.

**

Російський партійний журнал „Коммунист" змушений признатись, що плян китайців занепокоює московський уряд, бо висуває наперед націоналізм не-російських народів СССР.

Бразилієць Педро Мота Ліма (відомий комуністичний пропаґандист, який хоче бачити в СССР майбутню світову комуністичну державу — М. К.) стверджує в своїй статті, надрукованій в журналі „Проблемы мира и социализма", офіційному голосі міжнародного комунізу, що „цей плян Китаю є величезною небезпекою".

Московські керівні кола, занепокоєні тим, що пейпінґський уряд наполегливо шукає допомоги в націоналізмі народів, які заселюють територію СССР. Ті шукання, безумовно, дадуть успіх Китаєві в його кампанії проти СССР. Стурбованість Москви, викликана цією новою тактикою Китаю, висловлена в такому уривкові статті, надрукованої наприкінці 1963-го року в журналі „Коммунист":

„На жаль, багато людей у нашій країні перебуває під впливом буржуазної ідеології, яка не розуміє потреби створення націй без огляду на расові забобони або історичне походження. Є такі, що хочуть здійснити в Совєтському Союзі задуми расистів та націоналістів, які вороже наставлені до соціяльно - економічного устрою СССР".

Китай обвинувачує Москву в тому, що вона зрадила гасло національної незалежности народів світу. Адже вона утримує в кожній неросійській республіці Совєтського Союзу щось подібне до колоніяльного режиму. На одному з останніх партійних з'їздів у Китаї міністер закордонних справ Чен-Ї сказав: „Під фальшивою притокою поділу праці в міжнародному мірилі, росіяни дбають тільки про свої власні інтереси, примушуючи братні народи, що мешкають на території СССР під московською владою, підкорятися вимогам, які ображають їхній націоналізм і нехтують їх природньою суверенністю. Це — опортунізм, колоніялізм і шовінізм у буквальному значенні цих слів".

Мета Пейпінґу в цій його кампанії — піднести націоналістичний дух народів, які населюють Совєтський Союз. Ця мета належить до ґльобального пляну — поступово збити престиж московського комунізму, а одночасно накинути світовому комунізмові те, що Мао Тсе-тунґ називає „новою марксистською концепцією Китаю". Найбільш об'єктивний погляд на цю кампанію вказує на намагання Пейпінґу відлучити совєтських лідерів не-російських народів від Кремлю...

Другою ціллю цього пляну є здискредитувати московський уряд перед новими африканськими й азійськими державами, що приймають економічну допомогу Совєтського Союзу.

Наміри Пейпінґу підтвердила в Совєтському Союзі публікація журналу „Дружба Народов" у числі з 5-го грудня 1963-го року. Вразливість совєтської системи на нову китайську тактику дуже велика, бо серед усіх народів, які входять в Совєтський Союз, зростає дух ультранаціоналізму.

Проблеми, що постають унаслідок зростання націоналізму серед кавказьких та інших народів Совєтського Союзу, примушують Москву вживати деяких заходів. Щоб запобігти концентрації націоналістично наставлених груп, совєтська влада підсилює переселенчий рух між різними зонами країни. Большевики твердять про добровільність того руху, що подиктований він, мовляв, виникненням нових можливостей дістати кращу працю в різних частинах країни. Одначе, згідно з твердженням пейпінґського радіо з кінця листопада минулого року, це масове переселення є примусовим. Його примусовий характер мусів визнати і журнал „Вопросы Философии", який в одному з останніх чисел написав: „Понад мільйон двісті тисяч молодих людей... переселено в останніх часах. Ці переселенчі рухи... є головним інструментом об'єднання і співпраці між народами, що творять Совєтський Союз".

Журнал „Проблемы мира і социализма" стверджує, що нова тактика Пейпінґу є небезпечною для єдности народів СССР. Бразилієць Педро Мота Ліма в статті про світові відгуки на нову китайську загрозу, звернену проти внутрішньої московської політики, заявляє в 51-му числі журналу „Проблемы мира и социализма": „Поділ праці і співпраця між народами є основою загального поступу особливо для малих народів. Те, що роблять китайці, щоб викликати роз'єднання, становить собою небезпеку для розвитку соціялістичної системи в світі".

**

Стільки написали Пор Роґер Рамчев та цитовані ним комуністичні автори. Тепер зробимо з того деякі висновки.

Уже безперечним є змагання між Москвою і Пейпінґом за першість у комуністичному таборі. В цьому змаганні червоний Китай, цілком природньо, змушений шукати кращих для себе шляхів і методів ослабити противника. Не повелося йому із Сталіним-сталінізмом, кинувся він „підпомагати" комуністичним країнам поза Совєтським Союзом. Але тим країнам Москва дає і може дати значно більше, ніж червоний Китай, і тому цей останній спромігся тут здобути лише часткові успіхи.

У Пейпінґу збагнули, що найкраще послаблювати й підривати московську імперію таки зсередини, звертаючись до поневолених не-російських народів СССР. Ця нова тактика Пейпінґу наполохала Москву, бо справді йдеться про найбільш уразливе її місце. Західні кореспонденти в Москві свідчать про поширений тепер у кремлівських колах вислів „внутрішні китайці". Треба вважати, що таке окреслення певної групи або груп осіб виникло внаслідок проголошення Китаєм „нової тактики".

Конфлікт між Москвою та Пейпінґом увійшов уже в таку стадію, коли має всі підстави далі „успішно розвиватися". Незалежно від того, чи його гамуватиме лише одна із сторін, чи обидві разом, він уже не згасне.

Лука Луців

Т. ШЕВЧЕНКО — СПІВЕЦЬ УКРАЇНСЬКОЇ СЛАВИ І ВОЛІ

(12)

У „Великому льоху" поет пише:

Бо так сказав Петрові Бог:
„Тоді їх в рай ми повпускаєм,
Як все москаль позабирає,
Як розкопа Великий льох".

В поемі „Кавказ" поет закликав кавказців „Борітеся — поборете, вам Бог помагає", а в поемі „Холодний яр", написаній 1845 року, в якій обороняє поет своїх героїв-гайдамаків, остерігає він тодішніх фарисеїв у російській тюрмі народів:

Дуріть себе, чужих людей, та не дуріть Бога.
Бо в день радости над вами розпадеться кара.
І повіє огонь новий з Холодного Яру.

Наші „поступовці" не радо дивляться на те, що Шевченко у своїх творах молиться Богу. Ось, наприклад, у 43-му псалмі, написаному в той самий час, коли Шевченко писав „Три літа", звертається він до Бога „чистим серцем":

Не молимось чужим богам, а Тебе благаєм!
„Поможи нам, ізбави нас вражої наруги.
Поборов Ти першу силу, побори ж і другу.
Ще лютішу!*

(„Псалом 43", 1845)

* „Друга, ще лютіша сила" — це Москва.

Подібних прикладів можна навести багато, але зробимо це пізніше, в іншому зв'язку.

„ГАЙДАМАКИ" ЯК МИСТЕЦЬКИЙ ТВІР

Сини мої гайдамаки!
Нерозумні діти.
Хто вас щиро без матері
Привітає в світі?

(„Гайдамаки")

Ми вже згадували, що дехто з критиків не був вдоволений із поеми „Гайдамаки", вважаючи, що цей твір не відповідає вимогам естетики. Але ті критики виходили зі становища не чисто літературного, а політично-шовіністичного, як це ми бачили в оцінці В. Белінського. Інші критики оцінювали твір із вузько партійного становища, деколи соціялістичного, яке недоцінює таких справ як релігія в житті людини й народу, або як національна справа, яка не тільки у 18-му стол., а й нині є причиною боротьби між народами.

Історія, що про неї розповідається в „Гайдамаках", нагадує драматично напружені повісті Вальтера Скотта, а також за сім років раніше написаного „Пана Тадеуша" Адама Міцкевича. Дехто закидає „Гайдамакам", що немає в них головного героя, бо бідного Ярему за такого героя не хочуть признати. Такий закид можна зробити і Міцкевичевій епопеї, в якій Тадеуш не відіграє найважливішої ролі. Але цього ніхто не робить, бож ціла епопея сконцентрована все ж таки довкола Тадеуша.

Д-р Іван Брик звертає увагу на „гіперболізм" в поемі „Гайдамаки". Він пише: „Повстання не тривало цілий рік. Пац не був провідником барської конфедерації. Гонта з Залізняком зійшлися не під Лисянкою, а біля Умані. Титаря Данила Кушніра замучили поляки не у Вільшаній 1768 р., а в Млієві в 1766 р. Гонта не вбивав своїх синів. („Повне видання творів", Шикаґо, 1959, том I, ст. 300). Але ці всі подробиці не мають особливого значення. Подібні „анахронізми" знаходимо часто в творах славного Вілліяма Шекспіра, і це не обнижує їх вартости.

Є. Кирилюк у згаданій праці про Шевченка пише, що „поет не стає на націоналістичну (ми б сказали: „національну") точку зору", але кілька рядків нижче на цій самій 94-ій сторінці він мусить признати, що „антишляхетський рух набирав загальнонародного національного характеру", бо в тому русі „старий, малий, убогий, багатий поєднались, — дожидають великого свята".

М. Гнатюк у праці „Поема Т. Г. Шевченка „Гайдамаки" (Київ, 1963, ст. 114-115) пише, що „висловлені вперше в „Гайдамаках" ідеї інтернаціональної єдности народів знайшли своє продовження у поемах „Єретик", „Кавказ" та інших". Цей самий автор знає і про „ідейно-соціяльні мотиви „Гайдамаків", — мотиви боротьби українського народу проти польської шляхти".

Микола Гнатюк докладно розглянув формальний бік Шевченкового вірша в „Гайдамаках": епітети, метафори, порівняння, символіку, персоніфікацію, багатство тропів та різноманітні віршові розміри. Але про ідейний бік „Гайдамаків" написав у резюме таке:

„Віддаючи належне керівникам героїчної боротьби трудящих мас в минулому, Шевченко осуджував зрадників українського народу, насамперед гетьмана Мазепу („Швачка", „Іржавець", „Чернець", повість „Близнецы" (ст. 114). Вистачить прочитати всі згадані вище поеми Шевченка, щоб переконатися, що Микола Гнатюк написав стовідсоткову неправду, і то саме в тому місці, де її ні пришити, ні прилаґати до решти тексту...

Деякі критики поеми „Гайдамаки" вважали її героєм народний колектив (Б. Навроцький). В. Сімович гадав, що в цій поемі є аж три головні герої — з трьох верств українського народу, Л. Коваленко пише, що Шевченко підкреслив у гайдамацькому русі „плебейську розправу з февдалами-поневолювачами", хоч Шевченко в своєму творі пише про „козаків", що під ними розуміє „українців", яких протиставить „ляхам"-полякам:

А ви Україну ховайте
Не дайте матері, не дайте
В руках у ката пропадать.
— — — —
Діти нехрещені ростуть,
Козацькі діти; а дівчата!..
Землі козацької краса,
У ляха в'яне.

Гадаємо, що головним і єдиним героєм у поемі є Ярема-Галайда, як це й доводить проф. Білецький.

Шевченко згадує Ярему („та якогось то Ярему веде перед нами") вже в першому розділі поеми, а докладніше представляє його читачам аж у третьому розділі. Проте вся фабула поеми пов'язана особою цього героя та його милої — Оксани. Ярема виступає і в „Епілогу", після смерти Залізняка:

Один тільки мій Ярема на кий похилився,
Стояв довго. „Спочинь, батьку, на чужому полі,
Бо на своїм нема місця, нема місця волі...

„Шевченків геній, — пише Л. Білецький, — відтворює історичну правду тільки як тло своїх ідеологічних концепцій, змальовує постаті в їх дійсній історичній перспективі". (ст. 245). Цей самий автор гадає, що „Гайдамаки", — це перший твір в українській літературі, який ставить найактуальніші й найглибші історіософічні, моральні й національні проблеми. Ярема — синтетичний образ визвольної боротьби всього українського народу, що хоче жити своїм власним національним, господарським і культурним життям" (ст. 246).

„У „Гайдамаках" єсть і відповідь поета своїм московським критикам, і відповідь польським письменникам, що цей рух гайдамацький змальовували найчорнішими, найнеґативнішими рисами.

ДЕБЮТАНТКИ НА ЛІКАРСЬКОМУ БАЛЮ В ШИКАГО

Перший ряд (зліва): 1. Сабат Ірина, 2. Остапчук Оксана, 3. Томчук Марія, 4. Каштанюк Дарія, 5. Головата Марта, 6. Мерза Марія, 7. Бас Катерина, 8. Крива Дарія, 9. Губчак Марія. Другий ряд (зліва): Романюк Віра, 2. Самиця Надія, 3. Сливканич Ірина, 4. Барабаш Ірина, 5. Головата Христина, 6. Бойко Уляна, 7. Баторфальви Дарія, 8. Процик Роксоляна, 9. Бровар Анна, 10. Дацко Марія, 11. Ковальська Наталія, 12. Пундій Христина, 13. Білас Лідія, 14. Бортняк, Леся, 15. Попадюк Іванна, Третій ряд (зліва): 1. Процик Юрко, 2. Бровар Олександер, 3. Мігалі Олександер, 4. Скубяк Ігор, 5. Атановський Орест, 6. Головатий Орест, 7. Столяр Ярослав, 8. Дзюбинський Орест, 9. Бурштинський Тарас, 10 Кулицький Михайло, 11. Шабан Володимир, 12. Макогон Юрко. Четвертий ряд (справа): 1. Галицький Орест, 2. Фіца Іван, 3. Менцінський Юрко, 4. Еліяшевський Андрій, 5. Клюковський Ростислав, 6. Кецала Андрій, 7. Сасик, Андрій, 8. Бабій Зенон, 9. Сідельник Микола, 10. Пахолок Ярослав, 11. Дзуль Денис, 12. Овчарук Володимир, 13. Щебльовський Евген.

Цьогорічний Лікарський Баль в Шикаго

1-го лютого в Палмеф Гавз Українське Лікарське Товариство та Товариство Українських Ветеринарних Лікарів влаштували разом свій річний лікарський баль, на якім „Учительська Громада" зорганізувала виступ 24 дебютанток.

Підготовкою дебютанток до виступу займався спеціяльний Комітет, що був обраний на Загальних Батьківських Зборах, у складі: пані Іванна Головата — голова, Ярослава Дацко, заступ. гол., інж. Евген Бровар — секретар і члени п. Мерза та п. Остапчук.

Проби з молоддю до виступу протягом півтора місяця дбайливо переводив студент Юрій Миськів під керівництвом проф. А. Антоновича.

„Бенкет відкрив д-р В. Калинюк і попросив о. монсіньйора д-ра Кнапа до проведення молитви.

По молитві д-р А. Хребтовський і д-р Помірко виголосили привітальні промови. Після вечері відбулася найважніша і величавіша точка — це презентація наших молоденьких панночок - дебютанток.

Досвідчений в цім ділі д-р Барановський провів цілу церемонію. Музика пана Чижика заграла настроєвого марша і трійка за трійкою в складі батька, панни - дебютантки і молодого хлопця-ескорти входили на залю.

Аранжер кожного окремо представляв і кожна трійка, а особливо дебютантка віддавала гарний і глибокий уклін, а оплески щедро сипалися із двох сторін.

При цім виступі проф. А. Антонович виголосив гарну промову про значення і ціль дебюту та закликом до молоді плекати українські звичаї, мову та включатися в українське громадське життя. Усі ці 24 дебютантки і їх ескорти походять із домів наших відомих громадян, багато із них абсольвенти українських матуральних курсів або активні члени молодечих українських товариств, а ескорти — це переважно українські студенти на тутешніх університетах.

Після цього музика заграла віденського вальса і батьки із своїми дочками затанцювали першу частину вальса, а решту дотанцьовували юнаки.

На балі було 500 осіб, чистий прибуток призначений на Український Червоний Хрест — УМХС в Мюнхені.

Ю. С.

(„Українське Життя")

КОМУНІКАТ
Комісії для виготовлення проєкту Виховної Системи в діяспорі

Комісія для виготовлення проєкту Виховної Системи в діяспорі, яка діє з рамени Головної Управи Об'єднання Українських Педагогів Канади і Шкільної Ради при Українськім Конґресовім Комітеті Америки, влаштовує в Торонті 28 і 29 березня Сесію для справ української культури.

У сесії візьмуть особисту участь з доповідями пп.: д-р М. Антонович з Монтреалю, д-р К. Біда з Оттави, д-ри В. Голубничий і Е. Жарський з Ню Йорку, д-р С. Крашенніков з Філядельфії, д-р О. Кульчицький з Німеччини, д-р М. Кушнір з Вашинґтону, д-р Я. Рудницький з Вінніпеґу, д-р Б. Стебельський з Торонта. Докладну програму Сесії подасться в пресі.

Я. Козловський, голова ОУПК
Д-р Е. Жарський, голова Шк. Ради при УККА

Комісія для виготовлення проєкту Виховної Системи в діяспорі:

З. Зелений. М. А. голова. П. Паліїв, секретар. Члени Комісії: д-р А. Архімович, д-р К. Біда, д-р М. Дольницький, д-р Е. Жарський, д-р Кисілевський, д-р Я. Рудницький, інсп. С. Стецик, д-р В. Стецюк дир. І. Сточанський.

Одночасно подаємо до відома, що 28 ц. м. (субота) відбудеться бенкет - зустріч з українськими вченими, науковцями і педагогами в Мейфер Інн при вул. 1184 Квінсвей в Торонті.

Квитки в ціні $10. — від особи можна набути тільки в перепродажу в книгарнях Арка і Плай до 21 ц. м.

Чистий дохід з бенкету-зустрічі призначений на покриття коштів зв'язаних з влаштуванням сесії.

Організаційний Комітет.

Тези доповідей.

„Про культуру можна говорити з багатьох різних становищ. Можна схоплювати її як велику справу збірного життя і можна переживати її дуже особисто. Можна добачувати її в об'єктивних витворах, таких, як твори мистецтва, тексти устав, форми інституцій, і можна окреслювати її від нутра, від людської психіки. Першим кроком на шляху, що веде до осягнення культури, є витворювання умілости чимраз глибшої участи власної особовости в усіх процесах діяння і думання" — це тема, на яку доповідатиме на Сесії для справ культури д-р Михайло Кушнір з Вашингтону.

„Шукання власного виразу в чинностях і думках, якими пов'язані з традицією і суспільством, являється першим кроком на шляху до культури" — це питання, яке розглядати будуть на Сесії для справ культури".

„Культура є всесторонним формуванням людського життя в кожному моменті існування, надавання йому стилю, помітного в стосунку людини до себе самої і до ближніх, в її поставу супроти збірноти, в її праці і змаганнях, в спостеріганні правди і доступної їй краси, в почутті поваги життя і відповідальности за спільну долю" — тема доповідей на Сесії для справ культури, яку влаштовує „Комісія для виготовлення проєкту виховної системи" 28 і 29 березня ц. р. в Домі УНО при вул. Коледж 297 в Торонті.

„Коли культуру розуміти будемо у зв'язку з вартостями доступними кождій людині, площина її зв'язку з життям пошириться значно. Сила культури, в якій осередком є моральні вартості, на цьому власне полягає, що поверхня зв'язку з життям є особливо велика: майже ні одна хвилина людського життя не є вільна від моральних обов'язків" — теза доповіді на Сесії для справ культури.

ОРГАНІЗАЦІЯ, ФІНАНСИ І ВИДАВНИЦТВО УНС...

(Закінчення зі сторінки 1-ої)

„Свободи" ювілейний „Шевченківський альманах" УНСоюзу, а в лютому появилася друком коротка історія УНС з нагоди його 70-ліття. Друкується вже англомовна Антологія української прози і в підготові є ряд інших публікацій. Тим часом, головний редактор Англомовної Енциклопедії Українознавства професор д-р Володимир Кубійович з великою наполегливістю продовжує працю при підготові матеріялів до другого тому. Підготова цих матеріялів має бути завершена в половині цього року й існують усі вигляди, що матеріял до цього другого тому буде зданий до видавництва, як пляновано, ще перед кінцем цього року. Поважним новим розвитком позначився в останньому часі рух за поширення дитячого журналу „Веселка", не в малій мірі завдяки її редакції та таким ентузіястам, як інж. Вацик в Торонті.

Загальні підсумки

Загальні підсумки праці й розвитку УНСоюзу в трьох головних ділянках його активности: організаційній, фінансовій та культурно-видавничій поробив головний предсідник Иосип Лисогір, подавши ще окремий звіт з адміністрації В-ва „Свобода" та „Союзівки", оселі УНСоюзу в Кетскильських горах. П. И. Лисогір ствердив, що поважний новий розвиток та нові досягнення в усіх ділянках праці УНСоюзу тільки доказують і переконують, що в нас ще є велике поле до праці та що наші успіхи при відповідній праці й наполегливості можна поважно збільшити, що й повинно бути нашою головною метою в цьому ювілейному році УНСоюзу.

Фонд предсідника УНСоюзу для дітей і студентів.

Під час нарад головний предсідник УНС п. Иосип Лисогір передав головному касирові п. Романові Слободянові чеки на суму кількасот долярів, належних йому за особисте зорганізування нових членів до УНСоюзу, попереджаючи, що до цих чеків долучаться ще подібні та рекомендуючи створити з них окремий „Фонд Головного Предсідника УНС", з якого призначатиметься допомогу незаможним батькам дітей, які бажали б, щоб їхні діти відбули вакації в дитячому таборі на „Союзівці", та, евентуально, допомагатиметься також незаможним студентам покрити видатки, зв'язані з їхньою участю в курсах українознавства на „Союзівці".

Окрема увага справі відкриття пам'ятника Т. Шевченкові у Вашингтоні.

Головний Екзекутивний Комітет віддав окрему увагу участи УНСоюзу та найширших мас його членства у врочистому відкритті заініційованого УНСоюзом та здійснюваного всією Громадою пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашингтоні, запляновану на суботу, 27-го червня. Рішено звернутися окремим закликом до всіх Відділів і всього членства УНСоюзу, щоб вони якнайбільш масово взяли участь у цих історичних врочистостях, до участи в яких зобов'язані зокрема усі члени Головного Уряду. Беручи найактивнішу участь у працях Комітету Пам'ятника Шевченкові, УНСоюз та його Головний Уряд і, зокрема, Головний Екзекутивний Комітет докладуть ще й зі свого боку окремих зусиль, щоб ці великі врочистості були якнайбільш величаві та щоб принесли найбільшу славу Шевченкові й його українському народові. Рішено, щоб з нагоди відкриття пам'ятника видати окреме, спеціяльне вашингтонське видання „Свободи" у збільшеному об'ємі та збільшеному тиражі, як також доповнити окремими публікаціями ті, що їх заплянував Комітет Пам'ятника Шевченкові. Справа якнайповнішої участи найширших кол членства УНСоюзу у відкритті пам'ятника, як і активности УНСоюзу для звеличання цієї події буде ще також предметом нарад його Головного Уряду на річному засіданні в травні ц. р. Перед цими річними нарадами рішено відбути ще одні наради Екзекутивного Комітету.

З НАШИХ БУДНІВ

МОЯ РІЧНИЦЯ

Вчора зустрів земляка з Бібрецького повіту і спитав його, як довго він в Америці.

— Досить довго, — відповів той. — Так довго, що вже маю право балакати на вулиці сам до себе...

Цю розмову я пригадав собі у зв'язку з тим, що якраз сьогодні, 21-го березня, стукнуло 15 років з того дня, коли і я причалив до берегів цієї гостинної землі. Значить — переді мною стало руба питання, чи я вже набув право балакати сам до себе, чи ще ні?.. Або за словами моєї тьоті, чи можу вже вписатися до цієї, найбільшої в Америці, юнії — легких вар'ятів?

Якщо б навіть такого права в мене досі не було, то є всі познаки, що скоро його набуду, беручи до уваги, що я — самітник, а з-поміж самітняків саме й рекрутується членство такої „юнії". Самітня людина все своє життя провадить діялог із самим собою, і тиха трагедія лежить в тому, що не може з собою договоритись.

Хоч, нікуди правди діти, не лише самітняки грішать самобалакунством. В нашому таборі „Орлик", пригадую, був один добродій, що цілий день блукав довкола бараків і балакав сам до себе, бо в хаті жінка не давала прийти йому до слова... А хіба в Рідному Краю інакше бувало?.. Пригадуєте собі Максима з „Синів" Василя Стефаника?.. Той потрапив балакати і з самим собою, і з кіньми, з полем, з жайворонком, з терном у нозі, а навіть Господу Богу погрожував час від часу старечим кулаком! Коли людину вдарить зненацька люте горе, то вона хоче, щоб про це знали не лише її людські собраття, але й всі небесні сили, вся жива й мертва природа, ввесь Космос!

Ті, що знають українське село, знають теж, як часто наші матері чи заміжні сестри тікали з хати до стайні, щоб там голосно висказати свою кривду перед... коровою (її теж звали пестливо „коровицею"). Ота коровиця була не лише кормильницею сім'ї, але й повірницею жіночих жалів - болів та секретів... „Німина все знає, тільки сказати цього не може", — говорив народ. Як дві рідні сестри, стояли, бувало, в стайні одна біля одної ґаздиня і корова: перша в гірких сльозах розказувала свою біду, свою кривду, друга мовчки її слухала, вдивляючись в людську посестру вірними, розумними очима, — ніби справді все розуміла і всьому тому співчувала, десь там у глибинах своєї тваринячої істоти...

Мої знайомі спровадили торік з України маму-старушку, яка півроку після того померла, — кажуть — з туги і з жалю, що не мала з ким наговоритися досхочу. Син і невістка йшли до праці, діти в школу, а вона сиділа сама в чотирьох стінах, мов покутниця, не маючи з ким обмінятись думками...

— Хоч би була тут, коло мене, моя чубатенька курка, було б до кого людським словом заговорити, — зідхала, бувало, старенька.

...Спитаєте, дорогі друзі, чому мене навістили такі чорні думи - мислі якраз у 15-річчя прибуття на вільну землю Юрка Вашинґтона?.. Чи не варто було, скажете, відзначити цю знаменну подію якоюсь веселішою целебрацією?.. Так, думав і я про таку целебрацію, готувався до неї, та ось зустрів земляка, що вже набув право балакати на вулиці до себе самого, і це мене вправадило в такий настрій...

Целебрацію, само собою, прийдеться відкласти до якоїсь іншої оказії.

Ікер

3493 грамоти подяки

Краєвий Комітет Пам'ятника Шевченкові, до 1-го березня 1964 року, видав 3493 Грамоти Подяки, з них 2636 — українським громадянам, а 857 — українським установам і організаціям. Грамоти отримали такі громадяни й організації, які зложили даток на побудову Пам'ятника Шевченкові в сумі $25. — і більше.

Імена всіх жертводавців, зокрема з почесними грамотами подяки, будуть надруковані в Ювілейній Золотій Книзі, що підготовляється на пам'ятку історичної акції відкриття пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні.

Жертводавці, які бажають доповнити свій даток до $25, —щоб одержати Почесну Грамоту Подяки, можуть безпосередньо надіслати додаткову пожертву на адресу Краєвого К. П. Ш.:

Shevchenko Memorial Committee of America, Inc.
302 West 13th Street
New York 14, N.Y.

Якщо хто із жертводавців досі не отримав Грамоти Подяки, то слід звернутися до Краєвого К. П. Ш., подавши обов'язково свою точну адресу.

Краєвий Комітет Пам'ятника Шевченкові підготовлює зараз видання списка жертводавців: „Шкільна Молодь — Шевченкові". Цей список буде надрукований, як свідчення участи української молоді в побудові пам'ятника Шевченкові. Один примірник цього списка буде вмурований також у фундамент пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні на вічні часи.

Щоденні школи та школи українознавства, які ще не подали списків дітей жертводавців, запрошується ці списки надіслати до Краєвого Комітету Пам'ятника Шевченкові якнайскорше.

Комітет Пам'ятника Шевченкові

Ювілейний Концерт для відзначення 150-их Роковин від народження Т. Шевченка

Українська Парохіяльна Школа започаткувала на терені Нюарку цей ювілейний концерт, в якому брала участь виключно шкільна молодь. Концерт відбувся 8-го березня у великій залі Української Централі, в приявності всісі шкільної молоді, родичів і гостей. У шкільному хорі, що виступив на сцені в числі поверх ста учнів, переважно в народніх строях, дириґентом був проф. М. Добош. Належить ствердити працю дириґента при організації такого численного діт. хору, вивчення його в короткому часі не легких річей: уривок з „Веснянок" М. Лисенка, уривок з композиції П. Ніщинського — Вечерниці, крім амер. гимну, Заповіту — (Шевченко-Стеценко) та приготовання гурту дітей для інсценізації поеми „Гамалія". Помічним в цій праці дириґента був фортепіяновий супровід п. Т. Богданської. Лише така людина, яка сама пiндготовляла подібні діточі імпрези, вміє належно оцінити вложену працю. Це важка праця, але вдячна для дириґента, який свідомий, що виховує дітей в любові до нашої пісні і батьківщини.

На увагу заслуговують теж і інші вдалі точки програми концерту: промова, виголошена ученицею М. Загайкевич, фортепіянове сольо учениці УМІ Ходновської та деклямація учениці 4 кляси Хр. Миндюк.

Зокрема приходиться підкреслити гарний виступ діт. садочка при фортепіяновому супроводі учениці Романів. У підготові цих діточок до виступу, багато праці присвятила п. М. Ковблянська, провідниця садочка.

Загальний вдалий успіх імпрези належить завдячувати не лише солідній праці у підготові до концерту згаданих у програмках концерту: пань М. Ковблянської, М. Робак, Т. Богданської і пана М. Добоша, але також арт. И. Гірняка, який зайнявся справою інсценізації. Грімкі оплески численної публіки були належною нагородою за працю згаданих п'ятьох осіб і для виконавців програми концерту.

При кінці програми виступив на сцену о. парох Д. Лаптута і висловив щирі слова признання і подяки для всіх, хто причинився для відзначення нашого Генія на цьому святі з ногоди 150-х Роковин від Його народження. Співом національного гимну „Ще не вмерла Україна" закінчилось це свято, на якому заля Української Централі була переповнена.

О. У.

„Поклін молоді Кобзареві України"

Під такою назвою вся молодь Дітройту влаштовує спільний величавий концерт, щоб вшанувати 150-ліття народження Тараса Шевченка. Він відбудеться в неділю 19 квітня в наймодернішій залі міста авдиторії Форда. Участь у концерті беруть — перший раз в історії Дітройту — всі чотири парафіяльні (3 католицькі й 1 православна) та обі українознавчі школи, як теж всі молодечі й студентські організації — разом 14 установ. Діловий комітет, зложений із представників усіх шкіл і молодечих організацій, працює вже більше ніж півроку над підготовою цього концерту. Передбачено, що на сцені виступлять 600 учнів і студентів. У програмі концерту є рецитації, інсценізація поеми „Неофіти", виступи двох капель юних бандуристів, та окремі й спільні виступи трьох шкільних хорів разом із шкільною симфонічною оркестрою. Увесь дохід із концерту призначений на потреби наших парафіяльних шкіл — католицьких і православної.

Б. Л.

Спортові вістки з України

ЧЕМПІОНИ І ПЕРШУНИ ФІГУРНОЇ ЇЗДИ НА ЛЕДІ

Кінцевим акордом так зв. II Зимової Спартакіяди України були поєдинки фігуристів, що відбулися на київському стадіоні „Динамо". Найбільших успіхів спартакіяди, як подає „Радянський Спорт" ч. 23, добилися спортовці (ки) „Динамо". „Авангард" — зайняв друге місце, а на третьому опинилися спортовці „Буревісника" В таблиці чемпіонів і першунів в програмі „майстрів" сольової їзди — переможцями вийшли: Л. Дрозденко і Ю. Орлов, першунами („перший розряд" — Е. Шавловська і В. Капро, в молодшій віковій групі: Л. Дрозденко і Д. Новак. В їзді парами, в програмі „майстрів" Л. Гладка і Ю. Орлов, першунами: Т. Трипилець і І. Кислинський, в молодшій віковій групі: Л. Серебряков і І. Александрович. В танцях на леді найкращими вийшли: Т. Григоренко і Ю. Піскун.

„ШАХТАР" ДОНЕЦЬК ПЕРЕД НОВИМ СЕЗОНОМ

У Донецьку закінчилися для футбольної дружини „Шахтаря" — минулорічного фіналіста за Кубок СССР — тренінґові зайняття в закритій залі. Ця відома українська футбольна дружина виїхала саме тепер на тренінґові змагання до Самарканду, де відбуде гри з „Крилами Рад", „Нафтовиком" (Баку Азербайджан) і „Кайратом" (Алма Ата). Згідно з повідомленням кореспондента „Радянського Спорту" ч. 24, в донецькій дружині зайшли значні зміни. Зі складу дружини з різних причин відійшли Л. Клюєв, М. Іванов, В. Сапронов, та М. Захаров (усі мабуть москалі, примітка наша). На їх місце прийшли: О. Савченко (воротар), Ю. Коротких, А. Жуков з Мінська, А. Коршунов, (з московського „Спартака", М. Чернишенко (з одеського СКА). Перші ліґові змагання відбуде „Шахтар" у себе дома 28-го березня, коли розпочинається формально футбольний сезон „А" кляси першої групи футб. Ліґи СССР.

КРАЩІ ФУТБОЛЬНІ СУДДІ УКРАЇНИ

Між 20-ма кращими суддями України, що їх затвердила так зв. „Федерація Футболу УРСР" знаходимо між іншими такі особи: С. Роздорожнюк — Одеса, О. Цаповецький — Київ, Б. Шмигельський — Київ, В. Ханенко, Р. Газда — обидва Львів, Я. Дацьо — Івано-Франківськ — (кол. Станиславів), Ф. Куруц і О. Малець — Ужгород, М. Пінський — Харків.

Подав О. Твардовський